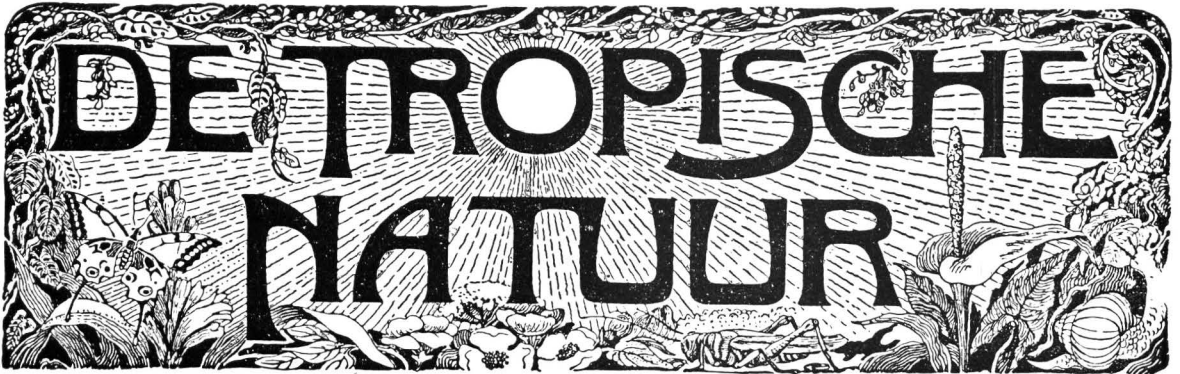

JH

Redactie: M. A. LIEFTINCK, Dr C. G. G. J. VAN STEENIS.

Vaste Medewerkers: Dr J. G. B. BEUMÉE, L. COOMANS DE RUITER, Dr K. W. DAMMERMAN, Prof. Dr H. C. DELSMAN, Prof. Dr W. M. DOCTERS VAN LEEUWEN, Dr EDW. JACOBSON, Dr S. LEEFMANS, J. C. VAN DER MEER MOHR Jr, J. OLIVIER, Dr D. F. VAN SLOOTEN.

Adres der Redactie: Zoölogisch Museum, Buitenzorg

§§ ABONNEMENTSPRIJS VOOR NIET-LEDEN DER N. I. N. H. V. f 8.50 §§

BOTANISCHE AANTEKENINGEN UIT ZUID SUMATRA

De Serillo.

In de uitgestrekte vlakte van Palembang ligt tusschen Moeara Enim en Lahat het zonderling gevormde, geheel geïsoleerde, Serillo-gebergte. Behalve door den eigenaardigen vorm van het hoofdmassief, dat sterk aan een „Pickelhaube” doet denken, valt dit gebergte op, omdat het na de urenlange spoorreis vanuit Palembang de eerste verhevenheid van eenig belang is, die de eentonigheid van het landschap breekt, terwijl de uitloopers van het eigenlijke Barisangebergte eerst veel westelijker beginnen.

Ook geologisch verschilt dit plekje geheel van de omgeving. Terwijl de geheele vlakte van Palembang is opgebouwd uit de zg. Palembang-lagen — neogeene afzettingen van efflaten van de Barisan-vulkanen, die in het tertiair een geweldige activiteit ontwikkeld moeten hebben — worden de Serillo en ook de in de buurt gelegen Boekit Asem beschouwd als quataire vulkaantjes. Het magma, dat hen gevormd heeft, steeg later op en was onder meer oorzaak, dat de bruinkool van de Midden-Palembang-lagen daar ter plaatse door contact-metamorfose in waardevolle steenkool werd veranderd; deze steenkool gaf het aanzijn aan het Gouv.-Mijnbedrijf Boekit Asem. De hitte is zelfs zoo groot geweest, dat men hier en daar natuurlijke cokes-lagen aantreft.

De resten van deze vulkaantjes liggen nu als een groep groote andesietklompen in de wijde vlakte. De typische vorm van den grootsten klomp moet op elken liefhebber van bergsport wel een bijzondere aantrekking uitoefenen.

Ik twijfel er niet aan, of dit massief zou bijv. in Duitschland een middelpunt zijn van zeer geanimeerde „Kletterpartien”.

Toch heeft bij mijn weten nog niemand zijn voet op het puntje van de piek gezet! Gedurende mijn verblijf in Lahat, hebben de bestuursambtenaren SCHÜLLER en DE ROOK eens een poging gewaagd. Het begon met de lugubere en weinig bemoeidigende vondst van een geraamte aan den voet van de piek! Zij zijn toen met behulp van touwen een eind tegen den wand opgeklauterd, maar den top konden zij niet bereiken. En ik moet eerlijk bekennen, dat, toen ik eenmaal aan den voet van de andesietrots was aangekomen en eens naar boven keek, ik in het geheel geen aandrang meer gevoelde om in mijn eentje die klauterpartij te herhalen!

. . . dat sterk aan een „Pickelhaube” doet denken . . .

dan ook zoo.

Reeds van beneden af kan worden geconstateerd, dat boschbegroeiing alleen nog sporadisch in de ravijntjes voorkomt en op eenige, voor de ladangende bevolking onbereikbare, steile hellingen aan den voet. Wij beginnen met het doorworstelen van jong secundair bosch, waarbij de lange klimmende halmen van *Pollinia ciliata* TRIN. ons het voortgaan zeer bemoeilijken. Vaak moeten wij onder het dichte netwerk van deze grassoort doorkruipen, en ik kan mij niet herinneren dit lastige gras reeds eerder in een dergelijke massa te hebben ontmoet. Nadat wij deze eerste zône doorgeklauterd hebben, begint op ongeveer 300 m plotseling een bijna zuivere begroeiing van *Themeda gigantea* HACK., het bekende hoge, stevige, rietachtige ravijngras, en over de wuivende toppen heen zien we nu ineens de bekende piek vlak voor ons.

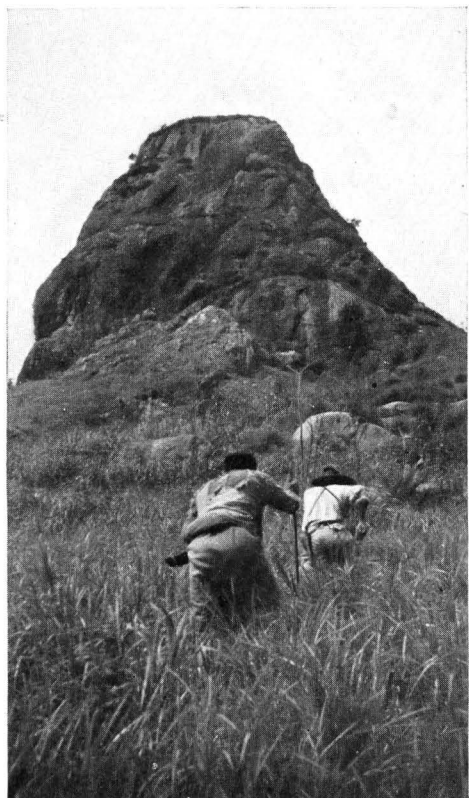
Verder doorklimmende komen we met een scherpe overgang in een andere vegetatie terecht, en wel van het sterk behaarde gras *Manisurus granularis* L. Het

Zoo is het dus gebleven bij een vluchtige botanische verkenning van den „bol” en den „rand” van de „Haube”, en op speciaal verzoek van het Herbarium zal ik hieronder iets van mijn ervaringen mededeelen. De berg is ongeveer 700 m hoog, zoodat niet gerekend behoefde te worden op een specifieke gebergte-flora. Maar wel meende ik te mogen verwachten, dat de begroeiing af zou wijken van de flora der omringende laagvlakte, en dat was

is werkelijk merkwaardig, hoe scherp de drie zônes: *Pollinia*, *Themeda* en *Manisurus* van elkaar zijn gescheiden. Rechts van ons krijgen we nu al een blik naar beneden langs een zeer steile helling, waarop het kort te voren gebrand heeft; een enkele overlevende seroe (*Schima bancana*) steekt er nog boven uit. Het terrein wordt nu ook al steenachtiger en wij naderen meer en meer

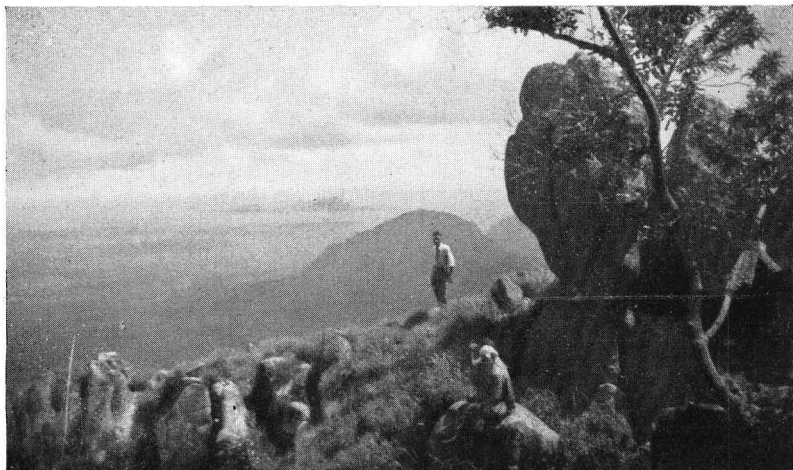
. . . een blik naar beneden. . .

. . . dat steeds steiler en geweldiger voor ons oprijst . . .

den voet van het andesiet-suikerbrood, dat steeds steiler en geweldiger voor ons oprijst. Van klimmen wordt het klauteren en men doet beter niet teveel naar beneden te kijken. Maar dan komen we weer op een vlakker gedeelte, de *Manisurus*-zône is voorbij en we staan nu op een terrein, dat zuiver en alleen begroeid is met frisch groene pollen van een *Cyperacea*, die bij gebrek aan bloem of vrucht niet nader door het Herbarium te determineeren was. Wel jammer, want het was een zeer typische begroeiing! Daartusschen op den steenachtigen en dorren bodem groeide een aardige *Crotalaria* met een zeldzaam mooie, zilverglanzende beharing en een blijvende, sterk vergrootte kelk: *C. sessiliflora* L., een soort, die ik op mijn vele zwerftochten nog nooit had waargenomen. Een ander kruid, dat hier blijkbaar goed kon gedijen, was een lid van de fam. der Rubiaceae met een tuiltje van vuil-lila bloemen, men zou zeggen een miniatuur valeriaan: *Knoxia corymbosa* WILLD. Als eenige boomen staan er een paar in den strijd tegen wind en vuur zonderling misvormde kemloko's (*Phyllanthus Emblica*) en waar het iets luwer is de seroe (*Schima bancana*), leban (*Vitex pubescens*), e.d. Van deze hoogte genieten we

van een prachtig vergezicht over de Palembangsche vlakte. Dicht bij ons kijken we neer op kleinere andesietklompen, alle met het zelfde frisch groene gras

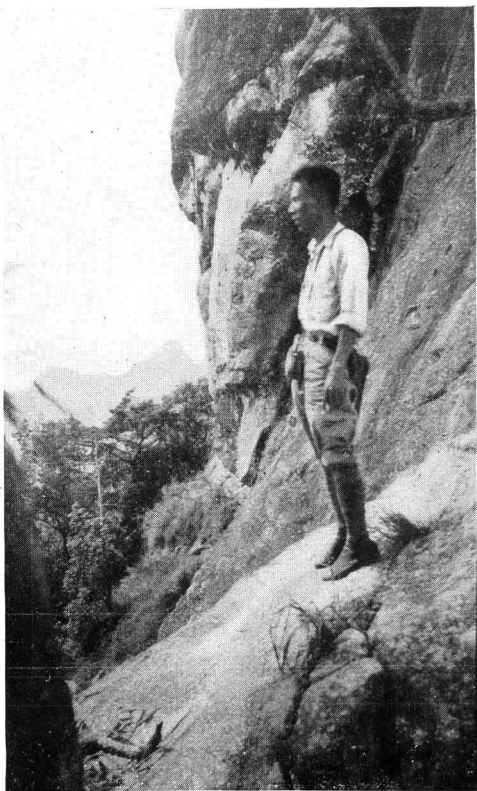
. . . frisch groene pollen, we kijken neer op kleinere andesietklompen. . .

groeijing wat houvast bieden, maar het is wel duidelijk, dat hier alleen een geoefend en goed toegerust bergklimmer nog kans heeft om hooger te komen. Wij vergenoegen ons dan ook met eens tegen den wand op te kijken. Scheuren en spleten zijn begroeid met varens en een mooie oranje bloeiende *Melastomacea: Pogonantha pulverulenta*. Langs de loodrechte, glimmend-glad verweerde wanden hangen guirlandes van *Cissus hastata* PLANCH., en verder kleurt er het frissche paarsblauw van een lipbloem: *Coleus ?scutellarioides* BTH.

Zooals men ziet, was de oogst op botanisch gebied dus niet bijzonder groot, maar toch was het weer merkwaardig, hoe hier op dezen kleinen geïsoleerden top allerlei plantensoorten werden gevonden, die men mijlen ver in den omtrek tevergeefs zou zoeken, en dat heeft voor een botanicus toch altijd een bijzondere bekoring! Ik had den tocht dan ook graag nog eens herhaald, als niet een overplaatsing, die in Jan Oost reeds zoo veel plannen in duigen heeft doen vallen, dit goede voornemen had verijdeld. Enfin, de ruil was niet slecht, hetgeen ik in een volgend artikel hoop aan te toonen!

begroeid. De ongewoon steile en kale wanden geven aan het landschap een bijzonder romantisch cachet.

Langs een smalle kam kunnen wij nog wat verder klimmen, totdat wij tegen een loodrechten wand stuiten. Men kan hier met behulp van touwen en ladders nog een eindje tegen op klauteren; hier en daar zijn iets minder steile gedeelten, die door een spaarzame be-

. . . totdat wij tegen een loodrechten wand stuiten. . .